

Явор Гърдев

РАЗХУБАВИТЕЛЯТ НА ДЪРЖАВНОТО ТЯЛО

СЮЖЕТЪТ НА BASTARD В НЕГОВИЯ GENDER АСПЕКТ

*Политиката е също изкуство. Може би дори
най-висшето изкуство, което съществува.
И ние, които даваме форма на съвременната
немска политика се чувстваме като творци,
на които е била поверена високата отговорност да изваят
от една сурова маса солидният и цялостен образ на народа.
Политиката е пластичното изкуство на държавата.*

Йозеф Гьобелс

Oh, the faithless bastards...

Oh, the disloyal bastards...

All bastard rotten!

Howard Barker

BASTARD OPTION

Ето я накратко нашата история. Разполагаме с едно недоказано копеле, с едно, направо да кажем, инсинуирано копеле. С цената на извънредно пропедевтично търпение и добро пропорциониране на целенасочено предизвиканите в крехка възраст идентификационни травми, майката на това копеле си обезпечава цялата власт над него. Разбира се, застрахова я допълнително посредством спекулация със запазването на тайната на неговия произход. Елинон Аквитанска принуждава сина си Джон да балансира на възможно най-острия ръб, в едно неметафорично, в съвсем даже буквално самоидентификационно колебание, в едно предборджианско «aut Caesar, aut nihil». Понеже в света на мъжките йерархии "роден от правилното семе" значи Caesar, а копеле - nihil. Между двете стои една напълно недоказуема случка, спомен за събитие или изфабрикуван чрез фантазията спомен за събитие. Събитие, въведено в режим на политическо действие посредством «случайно» изпуснатото загатване.

Bastard option е сублимната властова реабилитация на потиснатото женското начало в онзи (в този?) така натрапчиво мъжки свят. Копелето е удобно. То няма правилна родова идентичност, ergo в онтологически план изобщо няма

идентичност. Копелето е онтологическият никой. На символно и идентификационно ниво то никога няма да бъде в пълната си мъжка власт по една проста причина – няма да може да надвие баща си, за да си я вземе от него. То не знае кой е баща му. Копелето е битийно децентрирана мъжка биологическа единица без собствено място и тежест в йерархията на мирозданието, с други думи то е без самото себе си; то е в метафизическа липса. А когато е без самото себе си, тогава естествено ще бъде с носителя на тайната за себе си, т.е. с майка си.

Bastard option крие и други предимства. В случай на особена (както е тук) държавническа нужда тъкмо един носител на колебаеща се идентичност е в състояние да поеме върху себе си предписана идентичност, вторично да развие идентичност или, което е и най-точното, да бъде сдобит с такава в името на утробната властова целесъобразност, в името на една политическа екстензия на утробата, в името даже на контрапенетрация на утробата под формата на доминиращ фактор в сферата на секуларната власт. А що се отнася до скрупули от надсекуларно естество, тази майчинска инженерия на идентичността може да остави дори у самата си осъществителка усета за почти невинна интервенция, за едва ли не "козметична" корекция в курса на предопределената верига на властовото онаследяване, в курса на божествената генетика.

И накрая bastard option не действа в пряка зависимост от това колко слаби са слабите точки на властовата констелация в момента. Bastard option е трайно, а не моментно властово решение. Травмата на едно загатване е трайна времева инвестиция с оглед на параноичните ресурси на паметта. Тайната на произхода е фактически незабравима и непреодолима. Тя е солиден фундамент на проекта за утробно държавничество.

УТРОБНОТО ДЪРЖАВНИЧЕСТВО

Фантазменият проект на утробната държава по принцип не е живот в истина и справедливост посредством достойна и ефективна власт, а живот в красота и щастие посредством чувствителна и състрадателна власт. Но не етическият проект на утробната държава е интересен тук, колкото естетическият, защото тя има и такъв. Генетичната памет на утробата помни, а и предвижда, че красивото е виновно. Виновно пред народа. И в това не е далеч от истината. Красивото е носител на своята вина пред народа по несъзнавана егалитаристка презумпция. В утробната памет и в утробния предусет историята и футурологията на красивото съвпадат в точката на страха от демократично инкриминиране. Фигуративно казано, утробата помни народните удари по своята Магдалена, но и предчувства бъдещите народни удари по своята

Малена, като едновременно с това помни как самата е удряла Магдалена и предчувства как самата ще удря Малена. Утробата знае, че е понасяла и ще понася удари, но знае, че е и съавтор на същите тези удари. Утопичният проект на нейната власт в сферата на социалното всъщност не е да се защити от пенетрация/доминация, а да се защити от своята собствена, и поставена на базата на естетическия отбор, агресия срещу самата себе си, да преодолее чрез изход в политическото поле собствената си драматична двойност. Утробното държавничество копнее да примири родово непричастните една на друга сфери на красивото и на социалното.

Фантазмът на измисленото народно «ние» в своите илокутивни актове по отношение на красивото винаги и неизменно подразбира «ние сме си ние, а красивото е друго.» Народното «ние», макар да е убедено, че фаворизира и адмирава красивото, всъщност подмолно го потъпква. Така красивото бива вътрешно отречено като «наше» възможно качество (както и като възможен момент на «нашето» светоусещане), бива субстантивирано и вече като автономен субект въведено в режим на народно егалитаристко инкриминиране поради това, че е съществуващо само по себе си и непричастно «нам». То подлежи на въдворяване, на екзекуция, на публично анихилиране, за да бъде наказана неговата чуждост, неговата непричастност. В точката на тъкмо този конфликт утробното държавничество фиксира и провежда утопичния си социо-естетически проект. То нерелекотирано работи по преодоляването на конфликта между два обсеживни фантазма - тялото на държавата и тялото на народа.

ТЯЛОТО НА ДЪРЖАВАТА И ТЯЛОТО НА НАРОДА

Във фантазма на утробното държавничество народното тяло се изгражда от всички налични тела без оглед на техните качества, т.е. то е биологически демократично и винаги някак заварено. От аристократична перспектива неговите различни по качество части го формират като нехармонично, нестиковано и в последна сметка грозно. От камбанарията на аристокрацията тялото на народа, поради демократизма си, е уродливо. Тялото на държавата бива заварено от идващата на власт утроба като превъзхождащо народното, но все така запуснато като него. И въпреки това, държавното тяло се мисли в потенциална общност с красивото, с възможна, макар и атрофирала, причастност към него. Държавното тяло, в противовес на народното, се формира от даденостите на избрани тела и, като такова, е биологически олигархично, т.е. в своя оптимум би могло да бъде красиво и хармонично. То, значи, би могло да бъде не само форматирано, но и подложено на чисто пластически интервенции, на ваене, на формиране посредством вдъхновение. С което, под утробно влияние, се заема кралят-копеле. Той се нагърбва да хигиенизира, излекува и разхубави държавното тяло, т.е. захваща се за

поголовна сеч. Хигиенизацията бързо прескача пределите на собствената държава и търси пробив навън. Декларираната от «мъжкото» кралство на Филип II Август война става незабавен повод за утробна контрапенетрация на континента, където «женското» кралство на Джон воюва по типично утробен начин: пленява любимеца на краля-враг, за да победи не на бойното поле, а на полето на сантимента. Английската атака заразява континента с естетизираната си морбидност: кралят-враг обезумява от собствените си любовни пристрастия, бива индиректно, утробно задушен. Тук кралят-копеле опитва да осъществи и най-крайния ход на своята еманципация. В невъзможност да победи неизвестния си баща, за да съзрее, той предава на тази участ майка си, контра-атакува утробата. Бидейки отчаяно късен, този ход постига обратния ефект: с екзекуцията на Елинор, вместо да се измъкне от утробното покровителство, той фактически го сакрализира като инстанция в отвъдното. С предателството към майка си той постига по-скоро ефекта на метафизичния инцест с утробата във вечността, отколкото практическата си еманципация от нея. Сега утробата вече диктува свише благодарение на една фиксирана и отдавна непреодолима привързаност, за която смъртта е по-скоро инициационна верификация на вечната вярънност, отколкото облекчаващ край. След този си акт Джон вече е безвъзвратно утробен.

РАЗХУБАВЯВАНЕТО НА ДЪРЖАВАТА – ПЛАСТИЧНОТО ИЗКУСТВО НА УТРОБАТА

Кралят-копеле се връща у дома вече като унищожител, посредством който сакрализираната в отвъдното утроба правовъздава, като *Flagrum Ventris* (Бич Утробен). Дори собственият му антураж за него е компания от струпеи върху държавната снага. Той полага фантазменото държавно тяло на прокрустово ложе за една твърде тежка пластична операция. От това тяло по подразбиране той е в правото си да отнема, тъй като то е едва в началото на пътя към потенциалната си общност с красивото, следователно трябва да му се помогне да я достигне. Социалната инженерия на майчината утроба се трансформира в пластична социална хирургия у сина. Проектът на реваншисткото утробно държавничество, упражнявано чрез сина-естет, добива богоборски статут, когато присвоява държавното тяло под своя автономна волунтаристична юрисдикция, произтичаща от мъжкия Бог. По мярата на собствената си убеденост обаче, този държавен проект отдава божието Богу, доколкото работи с презумпцията, че държавното тяло, бидейки така несъвършено, е деградирало в йерархията на Творението и трябва да му се помогне да си възвърне отреденото стъпало там. И доколкото Бог е в общност с красивото, е едва ли не унизително да се смята, че държавното тяло в заварения си вид е достойно за мястото си в гореупоменатата йерархия. Ако и по силата на собствения си вътрешен патос утробният проект да е богослужебен, възстановяващ красотата на световното подчинение, едва ли не вършещ черната работа, за да върне света към оптимума на първообраза, все пак

телеологията му е хюбристична по силата на крайната си претенция да докаже, че човешката инстанция в нейната женска проява е способна да одухотвори и усъвършенства фантазменото държавно тяло дотолкова, че да го изравни с фантазменото тяло на красивото. Това в подмолно обвинителния поток на утробната логика не е било сторено при самото Creatio. Утробата се заема да коригира «мъжката» грешка в творението, подмолно да въдвори до единствения Creator негова неотчуждаема половинка, една бленувана и неизменно редом с него стояща Creatrix като гарант на универсалното равновесие. И всичко това чрез сина, без съмнение фантазиран като Сина. Върховната теологическа импликация на утробния проект е подмяната на свръхестествената троичност Dominus (Pater) - Filius - Spiritus Sanctus с естествената, но припозната като метафизическа: Mater – Pater – Filius. И не е никак случайно, че в това вътрешно преподреждане на йерархията мястото на бащата се пази незаето, в стратегическо затъмнение. Елинор, преди гореспоменатата екзекуция, очевидно двусмислено, заявява: «Бог ме знае, а и аз го знам». Утробното въображение се оказва в състояние чрез лостовите на политическата власт да започне да пре моделира вселенското устройство. Защото в действителност наличен е само публично декларирания баща, тукашният баща, макар и баща-крал, а по отношение на истинския майката многозначително и инсинуативно мълчи, с което отваря във въображението на идентификационно неоформения си син поле за безгранични месиански фантазми по отношение на едно божествено бащинство и посява параноичния самоидентификационен сюжет за евентуалното му братство със Сина. Тази догатка пък подклажда обсесята за божествения брат-конкурент, винаги изпреварващ, винаги предпочитан и винаги реализиран за сметка на изоставения, на осиротелия в секуларното брат-двойник. В това сюжетно лоно започва споменатото по-горе вторично развиване на идентичност у краля-копеле. Безкрайното фамилиарничене с отвъдното у Джон и Елинор не е просто самозабравяне или перчене, а е недвусмислен знак за непреодолим хюбристичен копнеж. Но интересното в действията, родени от този копнеж, наистина е опитът за моделиране на държавата с оглед на красивото. Неразривната, и поради това винаги проблематизирана връзка на етическото с естетическото в така очертания етатистки проект е крайно задълбочена. Тук етиката и естетиката направо се желаят една-друга, плачат една за друга. Също така утробата вопие да помири красивото и социалното, да снесе егалитаристките пречки, да преодолее факта на това, че от гледна точка на държавната целесъобразност красивото е дискомфортно. Тя героично преглъща този факт, за да види в един сублимен акт красивото и държавата в бленуваното им единство. Това е и крайната точка на нейната социо-естетическа телеология. Този копнеж заслужава саможертва, защото утробата усеща, утробата знае, че красивото е смислено. С абсолютното си безсмислие. Дали в това си естествено умение да сменя радикални противоположности тя не улавя нещо важно?

КРАСИВОТО И ЕКСТАТИЧНОТО

Да видим какво общо има всичко това с екстатизма. Изживяването на красивото като момент, като проблясък, е даденост от съ-битиен тип. Нейното случване предполага уголемяващо се желание за бъдещо постигане на красивото. А режимът на постигане на красивото е собствено екстатичен. Отварянето на човешкия копнеж за красивото във времевата структура на екстатичните актове може да бъде нарушена единствено със снемането на вината от красивото, с оневиняването му. Тогава, с оглед на тази невинност на красивото, човешкото вълнение изглежда ще бъде не дотам възбудимо. Оневиняването на красивото, влизането ни в ежедневен, безпрепятствен или, да речем, изискуем досег с него всъщност гарантирано ще ни вкара в рая на едно равнодушие, във фактическо безразличие. Само и единствено в своята извънредност, красивото е в състояние да бъде другото име на живото.

HAPPY END

Едва когато тоновете пролята кръв измиват гуреливите остатъци от плацента по очите на краля-копеле, той, като след тежко пиянство, проглежда и моли за прошка. И бива простен. През устата на един невинен идиот, който по неведомо стечение на обстоятелствата се е родил в дворец. Вероятно след душевното облекчение от тази прошка и под успокоителното въздействие на промъкналия се във въздуха внезапен уют, по-уютен от уюта на утробата, кралят-копеле започва да се облекчава от натежалите си телесни сокове. Вероятно със започналата да шурти като весел водопад из двореца урина токсините на амбицията напускат неговото подмладяващо се тяло. Вероятно водопадът деликатно му припява и неустойимо го мами в лоното на забравата, където меки краварки в топли сеновали го поят с младо вино и неустойимо го приласкават в селенията на народната любов. Вероятно.